

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA. 410.024.03.2019

Prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Rektor
Politechniki Warszawskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/083 – Optymalizacja kosztów energii elektrycznej w jednostkach sektora finansów publicznych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Politechnika Warszawska, Pl. Politechniki 11, 00-661 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. inż. Jan Szmidt, Rektor Politechniki Warszawskiej ² , od 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prowadzenie analiz w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej. 2. Podejmowanie działań w zakresie wprowadzenia oszczędności w kosztach energii elektrycznej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2019, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem lub po tym okresie, które mają związek z działaniami objętymi kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Bogdan Gorzałkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA.410.024.03.2019 z 2 grudnia 2019 r.

(akta kontroli tom I str.1-2, 5)

---

¹ Dalej także: Politechnika.

² Dalej: *Rektor*.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Politechnice podejmowano działania na rzecz obniżenia kosztów z tytułu poboru energii elektrycznej czynnej. W tym celu zawierano umowy z podmiotem zewnętrznym, których przedmiotem była organizacja postępowań przetargowych i nadzorowanie realizacji umów zakupu energii elektrycznej. Podczas realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych wprowadzano różnego rodzaju rozwiązania służące zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej czynnej, m.in. poprzez dostosowanie intensywności i czasu pracy poszczególnych urządzeń do rzeczywistych potrzeb.

Jednocześnie wyniki kontroli wskazują, że w ograniczonym zakresie wykorzystywano możliwości optymalizacji kosztów z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej. Stwierdzone w tym zakresie nieprawidłowości dotyczyły:

- nieprzeprowadzania analiz dotyczących optymalizacji kosztów dystrybucji energii elektrycznej oraz możliwych do podjęcia działań w celu ich obniżenia;
- niepodjęcia skutecznych działań na rzecz wyeliminowania kosztów z tytułu opłat za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej;
- niepodjęcia działań na rzecz dostosowania wielkości mocy umownej określonej w umowach dystrybucyjnych do faktycznego zapotrzebowania dla ośmiu punktów poboru energii elektrycznej⁵, co umożliwiłoby obniżenie kosztów z tytułu stałej opłaty dystrybucyjnej;
- niepodjęcia działań na rzecz ustalenia i wyboru najkorzystniejszej strefowej grupy taryfowej dla PPE zlokalizowanego w Filii Politechniki w Płocku, co umożliwiłoby obniżenie kosztów z tytułu zmiennej opłaty dystrybucyjnej.

Stwierdzono ponadto, że kierownik Ośrodka Wypoczynkowego w Sarbinowie nie zapewniła rzetelnej kontroli merytorycznej faktur wystawionych za usługi dystrybucji dla PPE zlokalizowanego w tym Ośrodku, co skutkowało poniesieniem przez Politechnikę zawyżonych kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii elektrycznej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie analiz w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej

Opis stanu faktycznego

1.1. Według stanu na 30 listopada 2019 r. Politechnika posiadała 76 PPE⁷, w tym m.in.: jeden - z grupą taryfową B21, osiem - z B23, 17 - z C21, 12 - z C11, dwa z - C12a, dwa - z C12⁸. W relacji do stanu na 1 stycznia 2017 r. liczba PPE zwiększyła się o punkt poboru energii elektrycznej zlokalizowany na Stadionie Sportowym „Syrenka” w Warszawie, z grupą taryfową C11.

(akta kontroli tom I str. 168-171; 470, 474-476)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: PPE.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Poszczególne PPE zlokalizowane w obiektach wykorzystywanych do celów dydaktycznych, badawczych, administracyjnych, sportowych, mieszkalnych i wypoczynkowych.

⁸ PPE z których korzystają jednostki sektora finansów publicznych, posiadają głównie grupy taryfowe B i C. W wyjątkowych przypadkach (mieszkania) posiadają również grupę taryfową G.

1.2. Koszty Politechniki z tytułu korzystania z energii elektrycznej w latach 2017-2019 wyniosły łącznie 36 307,5 tys. zł. W poszczególnych latach wysokość tych kosztów kształtowała się następująco: 2017 r. - 12 081,2 tys. zł, 2018 r. - 13 375,3 tys. zł (tj. o 10,7 % więcej niż w 2017 r.), w 2019 r. - 10 851,0 tys. zł (tj. o 18,9% mniej niż w 2018 r.).

W odniesieniu do 70 PPE, dla których rozliczenia dokonywane były przez Politechnikę na podstawie umów o świadczeniu usług dystrybucji energii elektrycznej⁹ zawartych z operatorami systemu dystrybucyjnego¹⁰ i odrębnych umów dotyczących zakupu energii elektrycznej, wysokość kosztów z tytułu korzystania z energii elektrycznej ogółem oraz w podziale na koszty zakupu energii elektrycznej czynnej i koszty usług dystrybucyjnych kształtowała się następująco:

- 2017 r. – koszty ogółem 12 079,9 tys. zł, w tym z tytułu zakupu energii elektrycznej – 8 271,8 tys. zł, z tytułu usług dystrybucji – 3 808,1 tys. zł;
- 2018 r. – koszty ogółem 13 374,0 tys. zł, w tym z tytułu zakupu energii elektrycznej – 9 773,6 tys. zł, z tytułu usług dystrybucji – 3 600,4 tys. zł;
- 2019 r. – koszty ogółem 10 842,6 tys. zł, w tym z tytułu zakupu energii elektrycznej – 7 826,4 tys. zł, z tytułu usług dystrybucji – 3 016,2 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 168-171)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że przyczyną wzrostu w 2018 r. kosztów zakupu energii elektrycznej był wzrost ceny jednostkowej za 1 kW w drugim półroczu 2018 r. Wskutek gwałtownego skoku cen Politechnika poniosła zwiększone opłaty, gdyż w przyjętym „modelu elastycznym” zmuszona była dokonać zakupów energii na Towarowej Giełdzie Energii na III i IV kw. 2018 r. Dostawca energii elektrycznej dla Politechniki w styczniu 2020 r. przesłał korekty faktur za ten okres, wyrównując cenę za 1 kW do wartości z II kw. 2018 r., na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Energii z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie sposobu obliczenia kwoty różnicy ceny i rekompensaty finansowej oraz sposobu wyznaczania cen odniesienia¹¹. Uzyskaną w ten sposób rekompensatę ujęto w ewidencji księgowej Politechniki w styczniu i lutym 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 523, 525-526)

W przypadku sześciu PPE, dla których Politechnika zawarła umowy kompleksowe, koszty ponoszone z tytułu ich realizacji wyniosły, w badanym okresie, ogółem 11,0 tys. zł, w tym w 2017 r. i 2018 r. – po 1,3 tys. zł, w 2019 r. – 8,4 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 171)

1.3. Zasady świadczenia usług oraz rozliczeń z tytułu dystrybucji energii elektrycznej w objętym kontrolą okresie regulowały następująco umowy dystrybucyjne zawarte przez Politechnikę z OSD:

- cztery umowy zawarte w latach 2016-2018 z innogy Stoen Operator Sp. z o.o., dotyczące łącznie 58 PPE zlokalizowanych w Warszawie¹²;
- siedem umów zawartych w latach 2014-2017 z Energa Operator S.A., dotyczących sześciu PPE zlokalizowanych w Płocku (wykorzystywanych na potrzeby Filii Politechniki w Płocku) oraz PPE zlokalizowanego w Ośrodku Wypoczynkowym w Sarbinowie (woj. zachodniopomorskie);

⁹ Dalej: umowy dystrybucyjne.

¹⁰ Dalej: OSD.

¹¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1369.

¹² W tym umowa z 26 maja 2017 r. zawarta na lata 2017-2020, dot. 56 PPE, oraz trzy umowy zawarte 23 sierpnia 2016 r., 31 sierpnia 2017 r., 28 sierpnia 2018 r. na okres roku, dot. dwóch PPE.

- cztery umowy zawarte w latach 2012-2013 z PGE Dystrybucja S.A., dotyczące PPE zlokalizowanych w Ośrodku Wypoczynkowym w Ubliku (woj. warmińsko-mazurskie), Schronisku „Studencka Koliba” w Lutowiskach (woj. podkarpackie), Obserwatorium Astronomiczno - Geodezyjnym w Józefosławiu (woj. mazowieckie) oraz w Ośrodku Wypoczynkowym w Wildze (woj. mazowieckie);
- jedna umowa zawarta z Tauron Dystrybucja S.A. zawarta w 2012 r., dotycząca PPE zlokalizowanego w Ośrodku Wypoczynkowym w Grybowie, (woj. małopolskie).
(akta kontroli tom I str. 31, 36, 38-128, 133-138, 140-166, 168-171, 481-483; tom II str. 338-380)

Stwierdzono, że umowy dystrybucyjne zawarte z PGE Dystrybucja S.A. w latach 2012-2013, na podstawie których świadczone były i rozliczane w latach 2017-2019 usługi dystrybucyjne dla PPE zlokalizowanych w Ośrodku Wypoczynkowym w Ubliku, Obserwatorium Astronomiczno-Geodezyjnym w Józefosławiu oraz w Ośrodku Wypoczynkowym w Wildze, obowiązywały tylko do końca 2016 r. Jedna z nich, dotycząca Ośrodka Wypoczynkowego w Ubliku, została przedłużona do 31 grudnia 2020 r., dopiero na podstawie aneksu z 20 grudnia 2019 r., w którym jako datę jego wejścia w życie określono 1 stycznia 2017 r. W marcu 2020 r., tj. w trakcie kontroli NIK, Politechnika wystąpiła do ww. OSD z wnioskiem o podpisanie analogicznych aneksów w stosunku do dwóch pozostałych umów dystrybucyjnych.

(akta kontroli tom III str. 1-22)

Zasady dostawy energii elektrycznej dla PPE, które objęto ww. umowami dystrybucyjnymi, z wyłączeniem PPE zlokalizowanego w mieszkaniu służbowym w Płocku przy ul. Krzywickiego 25, w badanym okresie regulowały umowy zawarte w 2015 r. z PGE Obrót S.A. (na lata 2016-2017) oraz w 2017 r. z Elektriz S.A. (na lata 2018-2019). Zasady dostaw energii elektrycznej dla PPE w tym mieszkaniu określone zostały w umowie z 1 września 2017 r., zawartej z Tauron Sprzedaż Sp. z o.o.

(akta kontroli tom I str. 172, 176-215, 220-240; tom II str. 38-41)

Politechnika zawarła ponadto sześć umów kompleksowych, których przedmiotem były usługi dystrybucji i dostawy energii elektrycznej dla pięciu PPE¹³ zlokalizowanych w mieszkaniach służbowych w Płocku (umowy zawarte przed 2017 r. z Energa-Obrót S.A.) oraz dla PPE¹⁴ zlokalizowanego na Stadionie Sportowym „Syrenka” w Warszawie (umowa zawarta 27 marca 2019 r. z innogy Polska S.A. na okres do 31 grudnia 2019 r.).

(akta kontroli tom I str. 171, 468-470, 474-477, 479-480; tom II str. 525; tom III str. 23-28)

P.o. Kanclerza wyjaśnił, że umowa dotycząca PPE na Stadionie Sportowym „Syrenka” została przejęta od najemcy (Gieldy Elektronicznej). Od 1 stycznia 2020 r. umowa ta została rozdzielona na dwie: z innogy Stoen Operator sp. z o.o. zawarto umowę na usługi dystrybucyjne, natomiast z PGE Obrót S.A. - na dostawy energii elektrycznej.

(akta kontroli tom I str. 468-470; tom II str. 525)

¹³ Z grupami taryfowym G11.

¹⁴ Z grupą taryfową C11.

1.4. Zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 48/2014 z dnia 9 września 2014 r. w sprawie gospodarki elektroenergetycznej Politechniki Warszawskiej, gospodarkę elektroenergetyczną Politechniki prowadzić powinny podstawowe¹⁵ i pozawydziałowe¹⁶ jednostki organizacyjne, Biblioteka Główna i jednostki administracji centralnej Politechniki. Za koordynację gospodarki elektroenergetycznej odpowiedzialny był główny specjalista ds. elektroenergetycznych, podległy kierownikowi Działu Przygotowania Inwestycji i Remontów. Do jego obowiązków należało sprawowanie merytorycznego nadzoru nad całością urządzeń i instalacji elektrycznych oraz nad całokształtem spraw związanych z wykonywaniem remontów, napraw i konserwacji urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

(akta kontroli tom I str. 318-319; tom II str. 297-299)

Zadania głównego specjalisty ds. energetycznych w zakresie prowadzenia gospodarki elektroenergetycznej, zgodnie z zakresem zadań, odpowiedzialności i uprawnień, obejmowały m.in. dążenie do optymalizacji zużycia energii elektrycznej, prowadzenie gospodarki elektrycznej, w tym sporządzanie bilansów zużycia energii elektrycznej przez poszczególne jednostki organizacyjne, nadzorowanie i wykonywanie pomiarów niezbędnych dla racjonalnej gospodarki energetycznej, inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do usprawnienia eksploatacji urządzeń energetycznych, kontrolowanie zapisów pomiarów, wdrażanie informacji i stosowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie urządzeń i instalacji elektroenergetycznych.

(akta kontroli tom I str. 368, 371, 415-418)

W Politechnice w badanym okresie nie sporządzano analiz dotyczących optymalizacji kosztów energii elektrycznej w odniesieniu do poszczególnych PPE, na podstawie danych z faktur za energię elektryczną i odczytów z liczników wewnętrznych.

(akta kontroli tom I str. 672; tom II str. 416-420)

Główny specjalista ds. elektroenergetycznych wyjaśnił m.in., że nie sporządzał w formie pisemnej raportów lub analiz dotyczących optymalizacji kosztów z tytułu zużycia energii elektrycznej, gdyż jego przełożeni nie stawiali takich wymagań. W realizacji zadań na rzecz optymalizacji tych kosztów uczestniczył m.in. poprzez opiniowanie rozwiązań technicznych w projektach technicznych opracowywanych przez zewnętrzne biura projektowe, współpracował i czynnie uczestniczył przy opracowywaniu dokumentacji przetargowej i w pracach komisji przetargowej na zakup energii elektrycznej czynnej oraz nadzorował realizację umów dotyczących dostaw energii elektrycznej w odniesieniu do wszystkich PPE oraz umów dystrybucyjnych w odniesieniu do PPE zarządzanych przez administrację centralną Politechniki.

(akta kontroli tom I str. 364-366, 375-381; tom II str. 416-420)

Optymalizacja kosztów energii elektrycznej nie była w badanym okresie przedmiotem audytu wewnętrznego.

Kierownik Zespołu Audytu Wewnętrznego wyjaśniła, że dotychczas nie poczyniono obserwacji i nie natrafiono na sygnały, które uzasadniałyby wprowadzenie takiego zadania audytowego do planu audytu. Uznano, że wprowadzone w tym zakresie mechanizmy kontrolne są wystarczające i adekwatne do ewentualnych zagrożeń.

(akta kontroli tom II str. 1-4)

---

¹⁵ Wydziały i kolegia.

¹⁶ W tym m.in. ogólnouczelniane jednostki organizacyjne.

1.5. Politechnika nie występowała w badanym okresie do OSD i sprzedawców energii elektrycznej z pytaniami dotyczącymi możliwych rozwiązań na rzecz oszczędności w opłatach za energię elektryczną.

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że OSD nie prowadzi działalności doradczej i nie udzielają informacji dotyczących możliwości wprowadzenia oszczędności w ponoszeniu opłat za energię elektryczną. Nie są zainteresowane obniżaniem swoich zysków poprzez wskazywanie rozwiązań prowadzących do obniżenia ceny za ich usługi. Podmiot zajmujący się sprzedażą energii elektrycznej wyłoniony został na podstawie przetargu nieograniczonego, w którym kryterium decydującym o wyborze była cena jednostkowa za 1 kWh. Wobec tego, po podpisaniu umowy, nie było konieczności prowadzenia współpracy w zakresie optymalizacji kosztów sprzedażowych za energię elektryczną.

(akta kontroli tom I str. 292, 463-466, 470)

1.6. W badanym okresie Politechnika korzystała z usług firmy EnergyCom Sp. z o.o., do zadań której, zgodnie z umowami z 15 czerwca 2015 r. i 11 listopada 2017 r., należało w szczególności przygotowanie i przeprowadzenie procedury przetargowej na zakup dostaw energii elektrycznej czynnej dla obiektów Politechniki Warszawskiej w tzw. „modelu giełdowym” oraz sprawowanie bieżącej obsługi kontraktów zawartych w tym zakresie. W umowie z 11 listopada 2017 r. ustalono, że wypłata części określonego w niej wynagrodzenia ryczałtowego na rzecz EnergyCom Sp. z o.o. uzależniona będzie od oszczędności uzyskanych przez Politechnikę dzięki przyjętemu modelowi udzielania zamówień na energię elektryczną (zasady wyliczania należności tego podmiotu określono w załączniku do ww. umowy).

(akta kontroli tom I str. 508-515)

W ramach realizacji ww. umów Politechnika otrzymywała od EnergyCom Sp. z o.o. informacje o cenach energii elektrycznej na towarowej giełdzie, z rekomendacją zakupu w danym dniu. Po otrzymaniu rekomendacji upoważniony pracownik Politechniki przysyłał pocztą elektroniczną zlecenie zakupu do podmiotu, z którym zawarta umowa na dostawy energii elektrycznej (w 2017 r. i 2019 r. przesłano po jednym takim zleceniu, a w 2018 r. – cztery zlecenia). EnergyCom Sp. z o.o. przekazywała Politechnice wyliczenia dotyczące oszczędności wynikających z realizacji zamówień na energię elektryczną w modelu giełdowym.

Na podstawie umowy z 15 czerwca 2015 r. Politechnika otrzymywała również miesięczne raporty zawierające informacje dotyczące m.in.: kształtowania się wielkości zużycia energii elektrycznej czynnej w kolejnych miesiącach danego roku; wielkości kosztów z tytułu zużycia energii elektrycznej oraz usług dystrybucyjnych w danym miesiącu i roku w relacji do kosztów z tego tytułu w poprzednich miesiącach i w analogicznych okresach lat poprzednich; PPE, dla których OSD naliczył dodatkowe opłaty z tytułu poboru energii biernej, bądź przekroczenia mocy umownej; kształtowania się cen jednostkowych za zakup energii elektrycznej w danym roku oraz w latach poprzednich; stanu realizacji wydatków Politechniki za energię elektryczną. W raportach nie zawierano rekomendacji wynikających z przekazywanych danych.

(akta kontroli tom I str. 292, 295-302, 520-563; tom II str. 455-471, 523, 526, 532-535)

P.o. Kanclerza wyjaśnił, że dane zamieszczone w raportach EnergyCom Sp. z o.o. wykorzystywano do kontroli poniesionych kosztów i porównania z kwotą

przeznaczoną na zakup energii elektrycznej określoną we wniosku dotyczącym zamówienia publicznego.

(akta kontroli tom I str. 448, 454)

1.7. W okresie objętym kontrolą Politechnika nie występowała do OSD, z którymi miała zawarte umowy dystrybucyjne, o tzw. dane profilowe¹⁷ oraz nie przeprowadzała udokumentowanych analiz w zakresie zużycia energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych w celu doboru odpowiedniej strefowej grupy taryfowej.

(akta kontroli tom I str. 484, 487-489; tom II str. 5-9, 14-19)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że analiza taka byłaby wykonalna, gdyby dysponowano godzinowym profilem zużycia energii. OSD nie udostępnia jednak bezpłatnie takich danych. Wskazał również, że ceny w grupach taryfowych B2x i C2x są takie same dla całej doby. W takim przypadku wykonywanie analiz mija się z celem.

(akta kontroli tom II str. 5, 9, 12, 14-19)

Główny specjalista ds. elektroenergetycznych wyjaśnił, że z uwagi na bezpieczeństwo odbiorców i ryzyko przekroczenia mocy umownej w warunkach pracy sieci podstawowej lub wystąpienia awarii uznano, że taka usługa nie była dla Politechniki przydatna. Ponadto stwierdził, że uczelnia nie ma możliwości, szczególnie uwzględniając parametry pracy najcenniejszej aparatury badawczej, przerywania w sposób nagły i nierytmiczny pracy urządzeń, na których prowadzone są badania długookresowe lub cykliczne w ramach długich procesów badawczych. W związku z powyższym przesuwanie obciążeń pomiędzy różnymi porami dnia lub roku, a co za tym idzie ewentualne zastosowanie różnych taryf, nie jest zasadne. W obiektach Politechniki Warszawskiej dla przyłączy w grupie taryfowej B „bezpieczna”, moc umowna jest utrzymywana na stałych poziomach, w oparciu o dane uzgodnione z głównymi użytkownikami obiektów.

(akta kontroli tom I str. 488-489)

W ocenie NIK dostosowanie do potrzeb strefowej grupy taryfowej oraz wielkości mocy umownej, w odniesieniu do poszczególnych PPE, nie ma wpływu na pobór energii elektrycznej, a tym samym na funkcjonowanie urządzeń zasilanych z sieci energetycznej, umożliwia natomiast optymalizację kosztów ponoszonych przez Politechnikę z tytułu stałej i zmiennej opłaty dystrybucyjnej. Ponadto tylko jeden z czterech OSD, z którym Politechnika zawarła umowy dystrybucyjne dotyczące PPE z grupami taryfowymi B2x i C2x (tj. innogy Stoen Operator Spółka z o.o.) i tylko w przypadku grupy taryfowej C2x, zastosował w taryfach jednakową wysokość składnika zmiennego stawki sieciowej dla wszystkich strefowych grup taryfowych. Skutkiem tego dla wszystkich PPE z grupami taryfowymi C2x, dla których usługi dystrybucji świadczone były przez ww. OSD, wysokość opłat z tytułu zmiennej opłaty sieciowej niezależała od rodzaju przyjętej strefowej grupy taryfowej oraz od struktury poboru energii elektrycznej w ciągu doby. Pozostali OSD stosowali zróżnicowaną wysokość zmiennej stawki sieciowej, skutkiem czego wysokość opłat z tego zależała od stopnia dostosowania strefowej grupy taryfowej wybranej dla danego PPE do struktury poboru energii w ciągu doby.

(akta kontroli tom I str. 574, 606-607, 627-628, 647-648; tom II str. 221, 490, 495-501)

---

¹⁷ Dane dotyczące zużycia energii elektrycznej w oparciu o grafik dobowo-godzinowy, zarejestrowane przez układ pomiarowo-rozliczeniowy operatora.

1.8. Badanie danych ujętych w fakturach za lata 2017-2019 wystawionych przez OSD dla dziewięciu PPE¹⁸ wykazało, że w przypadku ośmiu PPE maksymalna moc pobrana nie przekroczyła w tym okresie wysokości mocy umownej, określonej w umowach z OSD. Przekroczenia mocy umownej wystąpiły jedynie w przypadku PPE zlokalizowanego w Ośrodku Wypoczynkowym Politechniki w Sarbinowie. Sytuacja taka miała miejsce w 2017 r. - w okresie od maja do sierpnia, a w latach 2018-2019 – w okresie od czerwca do września. Wysokość opłat za przekroczenie mocy umownej naliczonych Politechnice wyniosła ogółem 14,1 tys. zł netto.

W fakturach wystawionych przez Energa Operator S.A., moc umowna dla ww. PPE określona została za wszystkie okresy rozliczeniowe (miesiące) w jednakowej wysokości 40 kW, co było niezgodne z postanowieniami umowy dystrybucyjnej zawartej 4 września 2014 r. z ww. OSD, w której wysokość mocy umownej określono w zróżnicowanej wysokości (w przedziale od 30 do 60 kW) w odniesieniu do poszczególnych miesięcy w roku, w tym m.in. dla czerwca - w wymiarze 50 kW, a dla lipca i sierpnia - w wymiarze 60 kW. Moc umowna w wymiarze 40 kW określona została w ww. umowie jedynie dla trzech miesięcy w roku, tj. września, listopada i grudnia. Błędne określanie w fakturach wysokości mocy umownej skutkowało również błędnymi rozliczeniami z tytułu opłat dystrybucyjnych zależnych od wysokości mocy umownej, tj. stałej opłaty sieciowej¹⁹ i opłaty przejściowej²⁰.

W związku z powyższymi ustaleniami, w dniu 18 lutego 2020 r. Zastępca Kanclerza ds. Technicznych zwrócił się do Energa-Operator S.A. o dokonanie korekty faktur wystawionych za lata 2016-2019 dla PPE w Ośrodku Wypoczynkowym w Sarbinowie. Energa-Operator S.A. uwzględnił reklamację, wystawiając faktury korygujące, zgodnie z którymi zobowiązania Politechniki z tytułu opłat za dystrybucję energii elektrycznej za okres od stycznia 2016 r. do stycznia 2020 r. obniżyły się łącznie o 10,1 tys. zł netto (12,4 tys. zł brutto), na co złożyło się:

- obniżenie łącznej kwoty zobowiązań z tytułu opłat za przekroczenie mocy umownej - o 13,2 tys. zł netto (16,3 tys. zł brutto);
- wzrost łącznej kwoty zobowiązań z tytułu stałej opłaty sieciowej i opłaty przejściowej - o 3,1 tys. zł netto (3,9 tys. zł brutto).

(akta kontroli tom I str. 163-166; tom II str. 137-177, 226-228, 472-473; tom III str. 48-50)

Z zapisów na fakturach wynika, że ich sprawdzaniem pod względem merytorycznym zajmowali się kierownik lub zastępca kierownika Ośrodka.

(akta kontroli tom II str. 22, 226-228, 546-554)

1.9. Politechnika udzieliła w latach 2017-2019 kolejnych zamówień innogy Stoen Operator Sp. z o.o. na świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, w trybie z wolnej ręki, na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²¹.

(akta kontroli tom I str. 54-130, 254-256; tom II str. 355-380)

¹⁸ Zlokalizowanych w budynkach zlokalizowanych: przy ul. Koszykowej 79 w Warszawie (Szkoła Biznesu), przy ul. Koszykowej 55 w Warszawie (Wydział Architektury), przy ul. Krasińskiego 69 w Warszawie (budynek administracyjny i dydaktyczny, przy ul. Konwiktorskiej 2 w Warszawie (Instytut Poligrafii), przy ul. Poleczki 19 w Warszawie (Centrum Zaawansowanych Technologii i Materiałów „CEZAMAT” - dwa PPE); przy ul. Waryńskiego 10 w Warszawie (Dom Studencki „MIKRUS”), przy ul. Waryńskiego 12 w Warszawie (Dom Studencki RIVERA”), przy ul. Nadmorskiej 15 w Sarbinowie (Ośrodek Wypoczynkowy).

¹⁹ Stanowiącej iloczyn wielkości mocy umownej i ustalonego w taryfie składnika stałego stawki sieciowej.

²⁰ Stanowiącej iloczyn wielkości mocy umownej i ustalonej w taryfie stawki przejściowej.

²¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1843.

Główny specjalista ds. elektroenergetycznych wyjaśnił, że ustalone w tych umowach grupy taryfowe nie były zmieniane od czasu oddania obiektów do użytkowania, a moce umowne ustalone zostały z OSD w 2016 r.

(akta kontroli tom II str. 419-420)

Spółka Elektrix S.A., z którą 30 listopada 2017 r. podpisano umowę na dostawy energii elektrycznej czynnej w latach 2018-2019, wybrana została do realizacji tego zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego. Ustalenia wartości szacunkowej zamówienia dokonano na podstawie kosztów zużycia energii we wcześniejszym okresie. Dokumentację przetargową, w tym opis przedmiotu zamówienia i specyfikację istotnych warunków zamówienia, na zlecenie Politechniki przygotowała Spółka EnergyCom. Do podmiotów zainteresowanych udziałem w przetargu zwracano się o podanie jednolitej ceny jednostkowej za dostawy energii elektrycznej dla wszystkich PPE niezależnie od ustalonych dla nich grup taryfowych.

(akta kontroli tom I str. 131-132, 172, 196-216, 508-515; tom II str. 19, 34-56)

1.10. Obowiązujące w badanym okresie zasady kontroli merytorycznej dowodów księgowych, w tym faktur za energię elektryczną, określone zostały w zarządzeniu Rektora nr 30 z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie sporządzania, kontroli, obiegu i przechowywania dowodów księgowych w Politechnice Warszawskiej. W akcie tym określono m.in., że kontrola merytoryczna tych dowodów polega na: sprawdzeniu operacji gospodarczej dokumentowanej danym dowodem, pod kątem rzetelności, celowości i zgodności z przepisami; sprawdzeniu zgodności przebiegu operacji gospodarczej z zawartą umową; potwierdzeniu zgodności operacji gospodarczej, finansowej wyrażonej w dowodzie z rzeczywistym jej przebiegiem. Do kontroli merytorycznej dowodu księgowego zobowiązani byli kierownicy jednostek organizacyjnych lub wyznaczeni pracownicy. Na dowód dokonania ww. kontroli, dokumenty zewnętrzne obce, w tym m.in. faktury VAT, powinny zostać opatrzone stosowną pieczęcią, której wzór określono w przywołanym zarządzeniu.

(akta kontroli tom I str. 403-412)

Jak wykazano w pkt. 1.9. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, kierownik Ośrodka Wypoczynkowego w Sarbinowie nie odnotowała faktu, że w wystawianych w latach 2017-2019 przez Energa Operator S.A. fakturach za usługi dystrybucji energii elektrycznej dla PPE w tym Ośrodku błędnie określano wielkość mocy umownej, co skutkowało niewłaściwymi rozliczeniami z tytułu opłat dystrybucyjnych.

(akta kontroli tom I str. 163-166; tom II str. 147-150, 176, 226-228)

W wyniku sprawdzenia rozliczeń z OSD za usługi dystrybucji energii elektrycznej w odniesieniu do wybranych losowo 70 faktur, wystawionych w okresie od stycznia 2017 r. do listopada 2019 r. przez innogy Stoen Operator sp. z o.o. dla PPE zlokalizowanych w siedzibach Centrum Zaawansowanych Materiałów i Technologii CEZAMAT²² oraz Instytutu Poligrafii²³, stwierdzono, że były one dokonane prawidłowo. Weryfikacja tych faktur pod względem merytorycznym została wykonana i udokumentowana przez upoważnione osoby, w sposób rzetelny i zgodny z zasadami podstępowania określonymi w ww. zarządzeniu Rektora nr 30 z dnia 12 czerwca 2007 r. W przypadkach stwierdzenia błędów w fakturach, polegających na niezgodności ze stanem faktycznych danych dotyczących odczytów z licznika energii elektrycznej²⁴ oraz wysokości mocy umownej²⁵,

²² Dalej także: CEZAMAT - PPE nr PLXXXX7836 i nr PLXXXX6329.

²³ PPE nr PLXXXX6507 i nr PLXXXX6466.

²⁴ Cztery przypadki.

²⁵ Trzy przypadki.

Politechnika składała reklamacje, a OSD wystawiał faktury korygujące. Zapłata za ww. faktury była dokonywana terminowo²⁶.

(akta kontroli tom I str. 43, 59, 254-257; tom II str. 235-246, 282-284, 343, 360, 373, 390, 395-398)

1.11. W wyniku badania dwóch wybranych umów, na podstawie których jednostki organizacyjne Politechniki korzystały z pomieszczeń należących do innych podmiotów, tj.:

- umowy z 1 października 2011 r. (obowiązującej do 30 czerwca 2018 r.), na podstawie której Wydział Inżynierii Materiałowej Politechniki Warszawskiej wynajmował lokal o powierzchni 146,3 m² od Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk,
- umowy z 20 lutego 2006 r. (obowiązującej do 31 grudnia 2018 r.), na podstawie której Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa Politechniki Warszawskiej wynajmował od Politechniki Rzeszowskiej²⁷ pomieszczenia o łącznej powierzchni 351,45 m²,

stwierdzono, że rozliczenia z tytułu wynajmu, dokonywane na podstawie stawki ustalonej w umowach w formie ryczałtu (stawka za jeden m² wynajmowanej powierzchni), nie były uzależnione od opłat za media (w tym kosztów zużycia energii elektrycznej).

(akta kontroli tom II str. 247-279, 421-436, 437-454)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2017-2019 nie przeprowadzono analiz danych zawartych w fakturach otrzymywanych od OSD pod kątem optymalizacji kosztów z tytułu opłat dystrybucyjnych za energię elektryczną. Nie analizowano dostosowania do faktycznych potrzeb mocy umownej oraz strefowych grup taryfowych określonych dla poszczególnych PPE w umowach dystrybucyjnych oraz możliwych do podjęcia działań na rzecz wyeliminowania opłat za energię bierną pojemnościową. Brak analiz w tym zakresie nie pozwalał na uzyskanie oszczędności w opłatach za dystrybucję energii elektrycznej, o czym świadczą wyniki kontroli przedstawione w dalszej treści wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 383, 423-424, 672; tom II str. 6, 10, 15, 18, 74-84, 418)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że działania prowadzące do optymalizacji energii elektrycznej były elementem składowym działań inwestycyjnych i remontowych mających na celu unowocześnienie bazy naukowo-badawczej i dydaktycznej uczelni. Wobec powyższego nie prowadzono analiz i kalkulacji oszczędności kosztów energii elektrycznej. Najważniejszym celem nie było inwestowanie wyłącznie w działania przynoszące największe oszczędności, ale zapewnienie równowagi pomiędzy czynnikiem ekonomicznym a wygodą i zdrowiem studentów i pracowników. W związku z powyższym optymalizacja kosztów z tytułu energii elektrycznej nie była dla Politechniki celem samym w sobie i uczelnia w tym zakresie nie opracowała dokumentów dotyczących wyłącznie tego zagadnienia.

(akta kontroli tom II str. 64-68)

²⁶ Przy uwzględnieniu postanowień § 6 ust. 3 pkt 2 umów z OSD, zgodnie z którymi w przypadku doręczenia faktury w terminie uniemożliwiającym wykonanie zobowiązania, płatności należało dokonać nie później, niż w piątym dniu roboczym od daty otrzymania faktury.

²⁷ W ramach realizacji porozumienia zawartego 5 lipca 2005 r. pomiędzy Politechniką Warszawską a Politechniką Rzeszowską dotyczącego Międzyuczelnianego Wielofunkcyjnego Lotniczego Laboratorium Naukowo-Badawczego w Bezmiechowej.

Odnosząc się do ww. wyjaśnień NIK zauważa, że uwzględnianie w realizowanych zadaniach inwestycyjnych i remontowych zagadnień dotyczących oszczędności w zużyciu energii elektrycznej nie może stanowić wystarczającego uzasadnienia dla zaniechania przeprowadzania analiz dotyczących optymalizacji kosztów z tytułu opłat dystrybucyjnych, obejmujących m.in. ocenę prawidłowości doboru grup taryfowych i mocy umownej dla poszczególnych PPE oraz określenie potrzebnych do podjęcia działań, w celu uniknięcia dodatkowych opłat za energię bierną.

2. Kierownik Ośrodka Wypoczynkowego w Sarbinowie nie wywiązywała się z obowiązku rzetelnej kontroli merytorycznej faktur za usługi dystrybucyjne dla PPE znajdującego się w tym Ośrodku, wystawionych przez Energa Operator S.A. W wyniku kontroli stwierdzono, że w fakturach za lata 2017-2019 błędnie określono wysokość mocy umownej. Skutkowało to błędnymi rozliczeniami z tytułu opłat dystrybucyjnych naliczanych przez ww. OSD. Dopiero w trakcie kontroli NIK, w związku z jej ustaleniami, Politechnika skierowała reklamację w tej sprawie, której uwzględnienie skutkowało obniżeniem opłat dystrybucyjnych naliczonych przez ww. OSD w fakturach za okres od stycznia 2016 r. do stycznia 2020 r. – per saldo o kwotę 10,1 tys. zł netto (12,4 tys. zł brutto).

(akta kontroli tom I str. 163-166; tom II str. 137-177, 226-228, 472-473; tom III str. 48-50)

Kierownik Ośrodka Wypoczynkowego w Sarbinowie, wyjaśniając przyczyny niezwrócenia uwagi na błędną wysokość mocy umownej podawaną w fakturach OSD, stwierdziła, że podczas kontroli faktur skupiała się głównie na sprawdzeniu prawidłowych danych firmy wystawiającej faktury oraz kwot zapłaty za energię elektryczną.

(akta kontroli tom II str. 474-478)

3. W latach 2017-2019, w odniesieniu do PPE znajdujących się w Ośrodkach Wypoczynkowych w Ubliku i Wildze oraz w Obserwatorium Astronomiczno-Geodezyjnym w Józefostawiu, Politechnika korzystała z usług dystrybucji energii elektrycznej świadczonych przez PGE Dystrybucja S.A., pomimo niezawarcia z tym OSD stosownych umów w tym zakresie. Umowy o świadczenie usług dystrybucyjnych dla ww. PPE, które w latach 2012-2013 Politechnika zawarła z PGE Dystrybucja S.A., obowiązywały do końca 2016 r.

(akta kontroli tom III str. 1-22)

P.o. Kanclerza wyjaśnił, że Politechnika regulowała zobowiązania na podstawie przesyłanych faktur za dystrybucję. Opłaty te nie były zwiększone i zdarzenie to nie miało wpływu na funkcjonowanie obiektów Politechniki. W porozumieniu z ww. OSD, w celu usankcjonowania istniejącego stanu, niezwłocznie zostaną podpisane stosowne aneksy.

(akta kontroli tom III str. 29)

OCENA CZĄSTKOWA

W Politechnice nie przeprowadzono analiz dotyczących ponoszonych kosztów za energię elektryczną oraz możliwych do podjęcia działań na rzecz ich obniżenia, w szczególności w odniesieniu do kosztów z tytułu usług dystrybucji energii elektrycznej, w tym związanych z opłatą stałą i zmienną oraz opłatami za energię bierną. Stwierdzono również nierzetelną kontrolę merytoryczną faktur wystawionych przez OSD za świadczone usługi dystrybucji energii elektrycznej dla PPE w Ośrodku Wypoczynkowym w Sarbinowie.

2. Podejmowanie działań w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej.

Opis stanu faktycznego

2.1. Jak wskazano wyżej (pkt 1.4. wystąpienia pokontrolnego) w Politechnice w badanym okresie nie sporządzano analiz dotyczących optymalizacji kosztów energii elektrycznej w odniesieniu do poszczególnych PPE.

(akta kontroli tom I str. 672; tom II str. 416-420)

Wprawdzie główny specjalista ds. energetycznych sporządzał co miesiąc zestawienia dotyczące zużycia energii elektrycznej na podstawie danych odczytanych z liczników wewnętrznych zamontowanych w części obiektów zlokalizowanych w Warszawie (tj. na tzw. „Terenie Głównym i Terenie Południowym Politechniki”), to jednak służyły one jedynie do wewnętrznych rozliczeń kosztów energii elektrycznej pomiędzy jednostkami organizacyjnymi.

(akta kontroli tom I str. 383, 423-424, 508-563; tom II str. 6, 10, 15, 18, 74-84, 381, 418, 455-471)

2.2. Spośród 26 PPE znajdujących się w obiektach Politechniki, z grupami taryfowymi B2x i C2x, dla 11 zainstalowano układy do kompensacji energii biernej, w tym dla czterech²⁸ układy do kompensacji zarówno energii biernej pojemnościowej, jak i biernej indukcyjnej, a dla siedmiu wyłącznie układy do kompensacji energii biernej indukcyjnej. Wszystkie ww. układy zamontowano przed okresem objętym kontrolą.

(akta kontroli tom I str. 12, 570)

P.o. Kanclerza wyjaśnił, że urządzenia te były montowane podczas modernizacji rozdzielnic. Politechnika nie prowadziła w tych przypadkach analiz związanych z okresem zwrotu kosztów poniesionych na ten cel i opłacalnością ekonomiczną.

(akta kontroli tom I str. 495; tom II str. 181)

W wyniku badania kosztów poniesionych przez Politechnikę z tytułu opłat za dystrybucję energii w odniesieniu do czterech PPE znajdujących się w obiektach będących siedzibą Wydziału Architektury²⁹, Instytutu Poligrafii³⁰ i Domu Studenckiego „MIKRUS”³¹ stwierdzono, że koszty z tytułu opłat za energię bierną za lata 2017 -2019 dla ww. PPE wyniosły ogółem 47,1 tys. zł netto, z czego 47,0 tys. zł z tytułu opłaty za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej, a 0,1 tys. zł – z tytułu opłaty za energię bierną indukcyjną. Stanowiły one 20,9% ogółu kosztów poniesionych przez Politechnikę z tytułu opłat dystrybucyjnych dla ww. PPE za lata 2017-2019 (225,0 tys. zł) oraz równowartość 54,9% kosztów poniesionych z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej w tym okresie (85,6 tys. zł)³². Należy dodać, że w kolejnych latach badanego okresu, wysokość ponoszonych opłat za energię bierną dla ww. PPE systematycznie rosła. Podczas gdy w 2017 r. opłaty z tego tytułu wyniosły ogółem 10,8 tys. zł, to w 2018 r. ich wysokość wyniosła 15,9 tys. zł (wzrost o 47,2% w stosunku do 2017 r.), a w 2019 r. - 20,4 tys. zł (wzrost o 28,3% w stosunku do 2018 r.). W odniesieniu do poszczególnych PPE wysokość poniesionych kosztów za lata 2017-2019 z tytułu opłat za energię bierną oraz relacja tych kosztów do ogólnych kosztów z tytułu opłat

²⁸ Przedmiotowe układy zainstalowano w budynkach dydaktycznych i administracyjnych na Terenie Głównym Politechniki oraz w siedzibie CEZAMAT.

²⁹ PPE nr PLxxx6350.

³⁰ Dwa PPE nr: PLxxx6466 i PLxxx6507.

³¹ PPE nr PLxxx1155.

³² Tj. opłat uzależnionych od wielkości zużytej energii czynnej.

dystrybucyjnych i kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej kształtowały się następująco:

- PPE PLxxx6507 – koszty z tytułu opłat za energię bierną w wysokości 10,7 tys. zł stanowiły 29,3% ogółu kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii (36,5 tys. zł) oraz równowartość 159,7% kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej (6,7 tys. zł);
- PPE PLxxx6466 - koszty z tytułu opłat za energię bierną w wysokości 8,1 tys. zł stanowiły 19,2% opłat za dystrybucję (42,2 tys. zł) oraz równowartość 51,6% ogółu kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej (15,7 tys. zł);
- PPE PLxxx6350 - koszty z tytułu opłat za energię bierną w wysokości 19,7 tys. zł stanowiły 18,8% opłat za dystrybucję (105,0 tys. zł) oraz równowartość 39,9% ogółu kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej (49,4 tys. zł);
- PPE PLxxx1155 - koszty z tytułu opłat za energię bierną w wysokości 8,7 tys. zł stanowiły 21,1% ogółu kosztów opłat za dystrybucję (41,3 tys. zł) oraz równowartość 63,0% kosztów z tytułu opłat za dystrybucję energii czynnej (13,8 tys. zł).

(akta kontroli tom II str. 138,177, 499-512; tom III str. 43)

W budynkach, w których zlokalizowane były ww. cztery PPE, nie zamontowano układów do kompensacji energii biernej pojemnościowej. W budynku stanowiącym siedzibę Wydziału Architektury (w którym znajduje się PPE nr PLxxx6350), zamontowany został natomiast układ do kompensacji energii biernej indukcyjnej.

(akta kontroli tom I str. 570)

2.3. Spośród 26 PPE, które w umowach z OSD zakwalifikowane zostały do grup taryfowych B2x i C2x, w 18 przypadkach były to grupy taryfy jednostrefowe (tj. B21-jeden PPE i C21 - 17 PPE). Pozostałych ośmiu PPE zakwalifikowano do grupy taryfowej trójstrefowej B23.

Wybór jednostrefowej grupy taryfowej nie miał znaczenia dla wysokości opłat dystrybucyjnych w przypadku 15 z ww. PPE zlokalizowanych w obiektach na terenie Warszawy, które zakwalifikowano do grupy taryfowej jednostrefowej C21, gdyż innogy Stoen Operator Sp. z o.o., z którym podpisano umowy dystrybucyjne dla tych PPE, ustaliła w taryfach jednostkową stawkę opłaty za składnik zmienny stawki sieciowej w takiej samej wysokości dla wszystkich strefowych grup taryfowych C2x. Wybór strefowej grupy taryfowej miał natomiast znaczenie w odniesieniu do pozostałych trzech PPE z grupami taryfowymi B21 i C21, zlokalizowanych w obiektach Filii Politechniki w Płocku (przy al. St. Jachowicza 2/4 i ul. Łukasiewicza 17) i Ośrodka Wypoczynkowego w Sarbinowie, w których OSD (Energia-Operator S.A.) ustalił w taryfach zróżnicowane stawki opłaty za składnik zmienny stawki sieciowej dla jednostrefowych grup taryfowych (B21 i C21) oraz dwustrefowych grup taryfowych (B22 i C22) lub trójstrefowych grup taryfowych (B23 i C23).

(akta kontroli tom I str. 12, 18-22, 168-170, 574; tom II str. 221, 484, 490)

Jak wskazano wyżej (pkt 1.7. wystąpienia pokontrolnego), Politechnika nie występowała do OSD, w tym do Energia-Operator S.A, o dane profilowe dla tych PPE w celu doboru odpowiedniej strefowej grupy taryfowej.

(akta kontroli tom II str. 12, 17)

Na podstawie danych profilowych pozyskanych na potrzeby kontroli NIK od Energia-Operator S.A, dotyczących średniej dobowej struktury zużycia energii czynnej w październiku 2019 r. w PPE (nr PLxxx1333) zlokalizowanym w obiekcie przy

ul. Łukasiewicza 17 w Płocku, stwierdzono, że biorąc pod uwagę ustalone dla poszczególnych strefowych grup taryfowych jednostkowe stawki opłaty za składnik zmienny stawki taryfowej, najkorzystniejsze byłoby zastosowanie dla ww. PPE, zamiast jednostrefowej grupy taryfowej B21, trójstrefowej grupy taryfowej B23. Opłata za składnik zmienny stawki sieciowej w grupie taryfowej B21 za ten miesiąc wyniosła 1 973 zł netto, podczas gdy w przypadku wybrania taryfy B23, przedmiotowa opłata wyniosłaby 1 188 zł, tj. o 785 zł mniej (39,8%).

(akta kontroli tom II str. 22, 404)

2.4. Zgodnie z taryfami ustalonymi przez OSD, z którymi Politechnika zawarła umowy dystrybucyjne, dokonanie zmiany zastosowanej w części przypadków grupy taryfowej C2x na C1x skutkowałoby obniżeniem opłat dystrybucyjnych z tytułu stałego składnika stawki sieciowej. Grupa taryfowa C1x mogła być jednak zastosowana wyłącznie dla PPE zasilanych z sieci elektroenergetycznych niskiego napięcia o mocy umownej nie większej niż 40 kW i prądzie znamionowym zabezpieczenia przedlicznikowego nie większym niż 63A.

(akta kontroli tom I str. 574-575, 591, 606-607)

Ustalono, że spośród 17 PPE z grupami taryfowymi C2x, zlokalizowanych w obiektach należących do Politechniki, żaden nie spełniał jednocześnie obu tych kryteriów.

(akta kontroli tom I str. 14, 165-166, 168-170)

2.5. Dostosowanie mocy umownej ustalonej dla danego PPE do potrzeb w zakresie poboru mocy w tym PPE miało istotne znaczenie dla wysokości opłat za dystrybucję energii elektrycznej. Im wyższa była bowiem ustalona w ww. umowach wartość mocy umownej, tym wyższa była wysokość pobieranej przez OSD z tego tytułu stałej opłaty dystrybucyjnej.

Analiza stopnia wykorzystania w latach 2017-2019 mocy umownej ustalonej dla wybranych ośmiu PPE zlokalizowanych w Warszawie (przeprowadzona na podstawie danych podanych w fakturach wystawionych przez innogy Stoen Operator Sp. z o.o.) wykazała, że w przypadku czterech niżej wymienionych PPE wykorzystanie mocy w ani jednym miesiącu z tego okresu nie przekroczyło 50% jej wartości umownej, określonej w umowach dystrybucyjnych:

- w PPE w budynku administracyjnym i dydaktycznym przy ul. Krasińskiego 69 (nr PLxxxx6845) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych miesiącach ww. okresu w przedziale od 4 do 31 kW³³, co stanowiło od 4 do 31% mocy umownej (100 kW);
- w PPE w siedzibie Domu Studenckiego „MIKRUS” (nr PLxxxx1155) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych miesiącach ww. okresu w przedziale od 7 do 24 kW³⁴, co stanowiło od 8 do 40% mocy umownej (60 kW);
- w PPE w siedzibie Instytutu Poligrafii (nr PLxxxx6507) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych miesiącach ww. okresu w przedziale od 5 do 15 kW³⁵, co stanowiło od 9,8 do 29,4% mocy umownej (51 kW);

³³ W tym w 2017 r. - w przedziale od 13 do 16 kW, w 2018 r. - w przedziale od 12 do 31 kW, w 2019 r. - w przedziale od 4 do 20 kW.

³⁴ W tym w 2017 r. - w przedziale od 7 do 16 kW, w 2018 r. - w przedziale od 8 do 10 kW, w 2019 r. - w przedziale od 8 do 24 kW.

³⁵ W tym w 2017 r. - w przedziale od 5 do 15 kW, w 2018 r. - w przedziale od 7 do 14 kW, w 2019 r. - w przedziale od 5 kW do 14 kW.

- w przypadku drugiego PPE w siedzibie Instytutu Poligrafii (nr PLxxxx6466) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych miesiącach ww. okresu w przedziale od 10 do 24 kW³⁶, co stanowiło od 20,8 do 50% mocy umownej (48 kW).

(akta kontroli tom II str. 192-197)

W pozostałych czterech PPE objętych badaniami kontrolnymi, w latach 2017-2019 występowały okresy (miesiące), w których moc pobrana przekraczała 70% mocy umownej, jednocześnie występowały również długotrwałe lub powtarzające się co roku takie same okresy, w których moc pobrana nie przekraczała 60% mocy umownej:

- w PPE w siedzibie CEZAMAT (nr PLxxxx7836) maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych miesiącach ww. okresu w przedziale od 600 do 1725 kW³⁷, co stanowiło od 31,6 do 90,8 % mocy umownej (1900 kW³⁸), przy czym wykorzystanie powyżej 60% wartości mocy umownej (1140 kW) wystąpiło w ww. okresie jedynie w trzech miesiącach, tj. w styczniu 2017 r. (maksymalna moc pobrana w tym miesiącu wyniosła 1725 kW), w październiku 2018 r. (1404 kW) oraz w kwietniu 2019 r. (1443 kW);
- w innym PPE znajdującym się w siedzibie CEZAMAT (nr PLxxxx6329) maksymalna moc pobrana kształtowała się w przedziale od 675 do 1250 kW³⁹, co stanowiło od 51,9 do 78,1% mocy umownej (która do kwietnia 2018 r. wynosiła 1 300 kW, a od maja 2018 r. - 1 600 kW), przy czym od listopada do marca maksymalna moc pobierana kształtowała się w przedziale od 675 do 911 kW, tj. nie przekraczała 60% wartości mocy umownej obowiązującej od maja 2018 r.;
- w PPE w siedzibie Szkoły Biznesu (nr PLxxxx6087) maksymalna moc pobrana kształtowała się w przedziale od 17 do 46 kW⁴⁰, co stanowiło od 34 do 92% mocy umownej (50 kW), przy czym co roku w lipcu i sierpniu maksymalna moc pobierana kształtowała się w przedziale od 17 do 23 kW, tj. nie przekraczała 50% wartości mocy umownej;
- w PPE w siedzibie Wydziału Architektury (nr PLxxxx6350) maksymalna moc pobrana kształtowała się w przedziale od 24 do 74 kW⁴¹, co stanowiło od 24 do 74% mocy umownej (100 kW), przy czym przypadki wykorzystania powyżej 60% wartości mocy umownej (tj. 60 kW) występowały jedynie w okresie od listopada do stycznia.

(akta kontroli tom II str. 184-189, 198-199, 353-354)

W odniesieniu do powyższych danych należy zauważyć, że zgodnie z zasadami postępowania określonymi w taryfach innogy Stoen Operator Sp. z o.o., Politechnika miała możliwość dokonywania raz w roku (przy zamawianiu mocy umownej na kolejny rok) zmiany wielkości mocy umownej dla poszczególnych PPE w celu jej dostosowania do faktycznych potrzeb. Ponadto dopuszczono możliwość zamawiania mocy umownej w niejednakowych wielkościach na poszczególne okresy, nie krótsze niż jeden miesiąc (z takiego rozwiązania w ww. przypadkach nie

³⁶ W tym w 2017 r. w przedziale od 11 do 21 kW; w 2018 r. - od 15 do 24 kW; w 2019 r. - od 10 do 18 kW.

³⁷ W tym 2017 r. w przedziale od 600 do 1 725 kW; w 2018 r. - od 607 do 1 404 kW; w 2019 r. - od 761 kW do 1 442 kW, co stanowiło od 40,1% do 75,9% mocy umownej

³⁸ Do listopada 2016 r. moc umowna dla tego PPE wynosiła 1600 kW, po czym na wniosek Politechniki została zwiększona do 1900 kW.

³⁹ W tym w 2017 r. w przedziale od 675 do 1 200 kW; w 2018 r. - od 722 do 1 250 kW; w 2019 r. - od 790 kW do 1 189 kW.

⁴⁰ W tym w 2017 r. w przedziale od 17 do 37,6 kW; w 2018 r. - od 17 do 46 kW; w 2019 r. - od 18 do 32 kW.

⁴¹ W tym w 2017 r. w przedziale od 24 do 74 kW; w 2018 r. - od 28 do 64 kW; w 2019 r. - od 28 do 66 kW.

skorzystano), co pozwalało dostosować moc umowną do cyklicznych wahań zapotrzebowania na moc w poszczególnych porach roku.

(akta kontroli tom I str. 598, 639, 659)

Oszczędności w stałej opłacie dystrybucyjnej, które można uzyskać dzięki dostosowaniu mocy umownej do faktycznych potrzeb, zależą od przyjętej metody wyliczania potrzeb w tym zakresie na kolejne lata.

Według metodyki opracowanej przez NIK dla potrzeb niniejszej kontroli, uwzględniającej przy wyliczaniu mocy skorygowanej dopuszczalność różnicowania mocy umownej na poszczególne miesiące, ustalony dla danego PPE zakres dopuszczalnej mocy umownej minimalnej i maksymalnej oraz faktyczny pobór mocy w analogicznych okresach (miesiącach) w latach wcześniejszych, powiększony o 25% zapas mocy umownej⁴² oraz dane dotyczące skorygowanej wysokości opłaty stałej dystrybucyjnej dla ww. ośmiu PPE oraz możliwych do uzyskania w latach 2018-2019, możliwe do uzyskania oszczędności w tym zakresie kształtowały się następująco:

- dla PPE nr PLxxxx6845 w budynku administracyjnym i dydaktycznym przy ul. Krasieńskiego 69 - 6,2 tys. zł netto⁴³, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (22,8 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 16,6 zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx1155 w Domu Studenckim „MIKRUS” – 4,4 tys. zł netto⁴⁴, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (13,7 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 9,3 tys. zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx6507 w Instytucie Poligrafii – 3,4. zł netto, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (11,6 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 8,2 tys. zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx6466 w Instytucie Poligrafii – 5,9 tys. zł netto, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi wydatkami z tego tytułu (10,9 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 5,0 tys. zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx7836 w CEZAMAT - 247,5 tys. zł netto⁴⁵, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi wydatkami z tego tytułu (316,2 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 68,7 tys. zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx6329 w CEZAMAT – 222,7 tys. zł netto, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (252,8 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 30,1 tys. zł netto;

---

⁴²W 2018 r. wyliczono skorygowaną moc umowną dla każdego okresu rozliczeniowego poprzez uwzględnienie wysokości poboru mocy w analogicznym okresie 2017 r., powiększonej o 25% zapas mocy. W 2019 r. wyliczono skorygowaną moc umowną poprzez uwzględnienie większej z dwóch wartości poboru mocy w analogicznych okresach 2017 r. i 2018 r., powiększonej o 25% zapas mocy.

⁴³ W kwocie tej uwzględnione zostały opłaty za przekroczenie skorygowanej mocy umownej w październiku, listopadzie i grudniu 2018 r., przy wyliczaniu których przyjęto skrajnie niekorzystne założenie, że wszystkie 10 największych poborów mocy w tych miesiącach przekraczało moc umowną skorygowaną odpowiednio o 10, 1 i 1 kW.

⁴⁴ W kwocie tej uwzględnione zostały opłaty za przekroczenie skorygowanej mocy umownej w marcu 2019 r., przy wyliczaniu których przyjęto skrajnie niekorzystne założenie, że wszystkie 10 największych poborów mocy w tym miesiącu przekraczało moc umowną skorygowaną o 10 kW.

⁴⁵ W kwocie tej uwzględnione zostały opłaty za przekroczenie skorygowanej mocy umownej w październiku 2018 r. oraz w kwietniu 2019 r., przy wyliczaniu których przyjęto skrajnie niekorzystne założenie, że wszystkie 10 największych poborów mocy przekraczało w tych miesiącach moc umowną skorygowaną odpowiednio o 104 i 143 kW.

- dla PPE nr PLxxxx6087 w Szkole Biznesu – 11,0 tys. zł netto⁴⁶, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (11,4 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 0,4 tys. zł netto;
- dla PPE nr PLxxxx6350 na Wydziale Architektury – 15,2 tys. zł netto, co w zestawieniu z faktycznie poniesionymi kosztami z tego tytułu (22,7 tys. zł netto) oznaczałoby oszczędność w kwocie 7,5 tys. zł netto.

Politechnika nie wystąpiła do OSD o dokonanie w 2020 r. zmiany mocy umownej dla ww. PPE, w związku z powyższym wysokość opłaty stałej dystrybucyjnej dla tych PPE w 2020 r. wyniesie ogółem 378,0 tys. zł netto⁴⁷. Przy zastosowaniu przedstawionej wyżej metodyki ustalania mocy skorygowanej⁴⁸, opłata z tego tytułu wyniosłaby łącznie 292,3 tys. zł netto⁴⁹, co oznaczałoby oszczędności w kwocie ogółem 85,7 tys. zł netto (w przypadku nie występowania w tym okresie przekroczeń skorygowanej mocy umownej).

(akta kontroli tom II str. 182-199, 415)

W obiektach należących do Politechniki, w których znajdowało się więcej niż jedno PPE z grup taryfowych B2x lub C2x, nie stosowano tzw. sumatorów mocy⁵⁰ w celu obniżenia opłat za dystrybucję energii elektrycznej.

(akta kontroli tom I str. 14)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że OSD nie oferował zastosowania sumatorów, a Politechnika o to nie występowała. Wskazał ponadto, że przy przeprowadzonej w 2010 r. modernizacji układów pomiarowych dla przyłączy w obiektach przy ul. Koszykowej 75 i Narbutta 87 w Warszawie, sumatory zostały zdemontowane, gdyż według „Zakładu Energetycznego” nie spełniały wymagań technicznych.

(akta kontroli tom II str. 118)

2.6. Podejmowane przez Politechnikę w badanym okresie działania służące zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej obejmowały m.in.: wymianę źródeł światła na żarówki energooszczędne, które z kolei zastępowane były oświetleniem typu LED; zainstalowanie czujek ruchu służących do włączania i wyłączania oświetlenia w pomieszczeniach ogólnego użytku (ciągi komunikacyjne, pomieszczenia sanitarne i gospodarcze); zainstalowanie w instalacji klimatyzacji urządzeń zmniejszających zużycie energii elektrycznej poprzez dostosowanie intensywności i czasu pracy wentylatorów do rzeczywistych potrzeb; opracowanie kryteriów dotyczących zakupu urządzeń IT, uwzględniających m.in. sprawność zasilaczy komputerowych oraz

⁴⁶ W kwocie tej uwzględnione zostały opłaty za przekroczenie skorygowanej mocy umownej w lutym, marcu, sierpniu i wrześniu 2018 r., przy wylczeniu których przyjęto skrajnie niekorzystne założenie, że wszystkie 10 największych poborów mocy przekraczało w tych miesiącach moc umowną skorygowaną odpowiednio o 2, 7, 1 i 8 kW.

⁴⁷ W tym: 12,2 tys. zł netto – opłata dla PPE (nr PLxxxx6845) w budynku administracyjnym i dydaktycznym przy ul. Krasińskiego 69; 7,3 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx1155 w Domu Studenckim MIKRUS; 6,2 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6507 w Instytucie Poligrafii; 5,9 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6466 w Instytucie Poligrafii; 178,1 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx7836 w CEZAMAT; 150,0 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6329 w CEZAMAT; 6,1 tys. zł netto – opłata dla PPE PLxxxx6087 w Szkole Biznesu; 12,2 tys. zł netto – opłata dla PPE PLxxxx6350 w Wydziale Architektury.

⁴⁸ W 2020 r. wylczono skorygowaną moc umowną poprzez uwzględnienie największej z trzech wartości poboru mocy w analogicznych okresach 2017 r., 2018 r. i 2019 r. powiększonej o 25% zapas mocy.

⁴⁹ W tym: 2,9 tys. zł netto – opłata dla PPE (nr PLxxxx6845) w budynku administracyjnym i dydaktycznym przy ul. Krasińskiego 69; 2,0 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx1155 w Domu Studenckim MIKRUS; 1,9 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6507 w Instytucie Poligrafii; 2,9 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6466 w Instytucie Poligrafii; 137,0 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx7836 w CEZAMAT; 131,8 tys. zł netto – opłata dla PPE nr PLxxxx6329 w CEZAMAT; 5,4 tys. zł netto – opłata dla PPE PLxxxx6087 w Szkole Biznesu; 8,4 tys. zł netto – opłata dla PPE PLxxxx6350 w Wydziale Architektury.

⁵⁰ Tj. rozwiązania umożliwiającego, w przypadku zasilania obiektu z kilku PPE, łączne zamawianie i rozliczanie wykorzystania mocy umownej.

zużycie energii w czasie czuwania. Działania te podejmowane były w ramach realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych dotyczących poszczególnych obiektów i pomieszczeń. Za wzorcowe przedsięwzięcie zrealizowane w tym zakresie p.o. Kanclerza uznał wykonanie w „Gmachu Elektroniki” przebudowy instalacji elektroenergetycznej, w ramach którego zastosowano: elementy inteligentnej sieci elektroenergetycznej, zapewniającej komunikację pomiędzy wszystkimi uczestnikami rynku energii; układy sterowania oświetleniem wewnętrznym w oparciu o natężenie światła dziennego oraz w zależności od obecności osób w pomieszczeniach i ich ruchu w obrębie przestrzeni komunikacyjnej; układy sterowania wentylacją i filtracją powietrza w oparciu o parametry powietrza (tj. temperaturę i wilgotność).

P.o. Kanclerza wyjaśnił, że z uwagi na fakt, iż działania prowadzące do optymalizacji zużycia energii elektrycznej były elementem zadań inwestycyjnych i remontowych mających na celu unowocześnienie bazy naukowo-badawczej i dydaktycznej uczelni, nie prowadzono analiz i kalkulacji dotyczących oszczędności w zakresie kosztów energii elektrycznej możliwych do uzyskania w wyniku realizacji tego rodzaju działań.

(akta kontroli tom I str. 68, 492-500; tom II str. 68, 88-92)

Stwierdzono, że zużycie energii elektrycznej w „Gmachu Elektroniki” zmniejszyło się w badanym okresie z 2 172 312 kWh w 2017 r. do 2 081 515 kWh - w 2019 r., tj. o 4,1%.

(akta kontroli tom II str. 413)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Politechnice nie podejmowano w latach 2017-2019 działań na rzecz dostosowania mocy umownej określonej dla PPE w umowach dystrybucyjnych do faktycznego zapotrzebowania w poszczególnych okresach rozliczeniowych, co umożliwiłoby obniżenie kosztów z tytułu stałej opłaty dystrybucyjnej.

W ocenie NIK naruszało to zasady postępowania określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵¹, zgodnie z którymi wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Przeprowadzona w trakcie kontroli NIK analiza wykorzystania mocy umownej w odniesieniu do ośmiu PPE wykazała, że w czterech z nich⁵² maksymalna moc pobrana kształtowała się w latach 2017-2019 w przedziale 4 do 50% mocy umownej. W pozostałych czterech⁵³ występowały długotrwałe lub powtarzające się co roku okresy, w których moc pobrana nie przekroczyła 60% mocy umownej.

Przy uwzględnieniu przyjętej przez NIK, na potrzeby niniejszej kontroli, metodyki wyliczania skorygowanej mocy umownej, dostosowanej do faktycznych potrzeb, potencjalne oszczędności w opłacie stałej za dystrybucję energii elektrycznej w latach 2018-2019 r. dla ww. ośmiu PPE wyniosłyby ogółem 145,9 tys. zł netto (179,5 tys. zł brutto), a w 2020 r. opłata z tego tytułu byłaby niższa o 85,7 tys. zł netto (105,4 tys. zł brutto).

(akta kontroli tom II str. 182-198, 415)

⁵¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

⁵² Zlokalizowanych w budynku administracyjnym i dydaktycznym przy ul. Krasieńskiego 69 w Warszawie oraz w siedzibach Domu Studenckiego „MIKRUS” i Instytutu Poligrafii.

⁵³ Zlokalizowanych w siedzibach Szkoły Biznesu, CEZAMAT i Wydziału Architektury.

P.o. Kanclerza odnosząc się do ww. wyliczeń wskazał m.in., że w przypadku PPE znajdujących się w budynku dydaktyczno-administracyjnym oraz w siedzibach Instytutu Poligrafii i Domu Studenckiego „MIKRUS” wystąpi ze stosownymi wnioskami w sprawie dostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb. W odniesieniu do pozostałych PPE, Kanclerz wyjaśnił, że z wyliczeń Politechniki wynika, że opłacalność różnicowania mocy umownej w poszczególnych miesiącach jest problematyczna. Politechnika nie posiada szczegółowych analiz w tym zakresie, gdyż nie były one wykonywane w latach 2017-2019. Rozwiązanie różnicowania mocy niesie ryzyko dużego przekroczenia mocy w czasie wystąpienia awarii sieci w obiektach z dwustronnym zasilaniem (np. obiekt Wydziału Architektury), co skutkowałoby naliczeniem opłat z tego tytułu, które zawiązką przekroczyłyby korzyści wynikające z zaoszczędzonych wydatków z tytułu stałej opłaty dystrybucyjnej. Dodał, że jeżeli będzie to możliwe, w trakcie prac nad nową umową dystrybucyjną na lata 2021-2024 wykonane zostaną stosowne analizy, uwzględniające możliwość różnicowania mocy umownej w poszczególnych miesiącach.

(akta kontroli tom II str. 200-213, 536-545)

W odniesieniu do ww. wyjaśnień NIK zauważa, że w badanym okresie nie wystąpiły przypadki awarii przyłączy w objętych badaniami kontrolnymi PPE, co mogłoby skutkować ponoszeniem znacznych opłat za przekroczenie mocy umownej, a ewentualne krótkotrwałe przekroczenia mocy umownej z tej przyczyny, z uwagi na potencjalną incydentalność występowania tego rodzaju zdarzeń, nie stanowią realnego ryzyka ponoszenia dodatkowych opłat, których wysokość przekroczyłaby korzyści finansowe wynikające z dostosowania mocy umownej do faktycznych potrzeb w odniesieniu do wszystkich PPE.

2. W Politechnice nie podejmowano skutecznych działań na rzecz ograniczania kosztów z tytułu opłat za ponadumowny pobór energii biernej pojemnościowej. W przypadku czterech PPE objętych badaniami kontrolnymi w tym zakresie⁵⁴ stwierdzono, że poniesione przez Politechnikę koszty z tego tytułu za lata 2017-2019 wyniosły ogółem 47,0 tys. zł netto (57,8 tys. zł brutto). W poszczególnych PPE, udział kosztów z tytułu opłat za energię bierną w ogólnych kosztach z tytułu opłat dystrybucyjnych kształtował się w przedziale od 18,8 do 29,3%. W budynkach, w których znajdowały się ww. PPE, nie zainstalowano urządzeń do kompensacji energii biernej pojemnościowej. Zagadnienia dotyczące obniżenia poboru energii biernej pojemnościowej nie były też przedmiotem analiz w badanym okresie.

(akta kontroli tom II str. 138, 177, 499-512)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że przyczyną tej sytuacji był montaż w obiektach opraw typu LED i UPS-ów, których funkcjonowanie generowało powstawanie opłat za energię bierną pojemnościową. Analizy w tym zakresie nie były wykonywane. Działania na rzecz wyeliminowania opłat z tego tytułu są bardzo trudne i kosztowne. W latach 2017-2019 realizowane były inne prace elektryczne mające na celu dostosowanie istniejących instalacji energetycznych do nowych wymagań zgodnych z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁵⁵. Na wykonanie prac związanych z kompensacją mocy biernej zabrakło środków. Wskazał ponadto, że z uwagi na wzrost opłat z tytułu energii biernej pojemnościowej, na co słuszną uwagę zwróciła kontrola NIK, Politechnika podejmie

⁵⁴ Zlokalizowanych w siedzibach Wydziału Architektury, Instytutu Poligrafii i Domu Studenckiego „MIKRUS”.

⁵⁵ Dz.U. z 2019 r. poz. 1065.

w najbliższym czasie działania zmierzające do wyeliminowania tych opłat. Tego rodzaju prace zostaną uwzględnione w planie remontów na 2020 r.

(akta kontroli tom I str. 565-568; tom II str. 181)

3. W Politechnice nie podjęto działań w celu doboru właściwej grupy taryfowej dostosowanej do zużycia energii elektrycznej w strefach czasowych w PPE zlokalizowanym w Płocku przy ul. Łukasiewicza 17, co mogłoby umożliwić obniżenie kosztów z tytułu zmiennej opłaty dystrybucyjnej. W szczególności nie zwrócono się do OSD (Energia-Operator S.A.) o przedstawienie danych profilowych w celu doboru odpowiedniej strefowej grupy taryfowej dla ww. PPE.

Z danych profilowych pozyskanych od ww. OSD na potrzeby kontroli NIK, dotyczących średniej dobowej struktury zużycia energii elektrycznej czynnej w ww. PPE w październiku 2019 r. wynika, że w przypadku zastosowania grupy taryfowej trójstrefowej B23, zamiast grupy taryfowej jednostrefowej B21, opłata za składnik zmienny stawki sieciowej za ww. miesiąc byłaby niższa od faktycznie poniesionej o 785 zł netto (966 zł brutto), tj. o 39,8%.

(akta kontroli tom II str. 22, 404)

P.o. Kanclerza wyjaśnił m.in., że Politechnika nie występowała do ww. OSD o dane profilowe, gdyż jest to usługa płatna. Wskazał ponadto, że Politechnika w najbliższym czasie sprawdzi analizy NIK i jeżeli się one potwierdzą, wystąpi o zmianę grupy taryfowej z B21 na B23.

(akta kontroli tom II str. 12, 14-15, 17-18)

OCENA CZĄSTKOWA

W Politechnice realizowano działania w celu ograniczenia kosztów za korzystanie z energii elektrycznej, m.in. poprzez wdrożenie rozwiązań służących zmniejszeniu zużycia energii elektrycznej czynnej w ramach wykonywanych zadań inwestycyjnych i remontowych. Nie podjęto natomiast inicjatyw na rzecz obniżenia kosztów z tytułu opłat za usługi dystrybucyjne, poprzez montaż urządzeń do kompensacji energii biernej pojemnościowej oraz dostosowanie do potrzeb mocy umownej i strefowej grupy taryfowej, określonej dla poszczególnych PPE w umowach dystrybucyjnych.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- 1) przeprowadzanie, co roku (w terminie umożliwiającym wprowadzenie ewentualnych zmian do umów dystrybucyjnych, bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów przez Politechnikę) kompleksowych analiz w zakresie ponoszonych opłat z tytułu dystrybucji energii elektrycznej oraz możliwych do podjęcia działań na rzecz ich zmniejszenia;
- 2) podjęcie działań w celu obniżenia kosztów z tytułu dystrybucji energii elektrycznej, poprzez:
  - dostosowanie do faktycznych potrzeb wielkości mocy umownej określonej w umowach z OSD dla poszczególnych PPE,
  - wdrożenie działań na rzecz wyeliminowania opłat za energię bierną pojemnościową;
  - dobór właściwej grupy taryfowej dostosowanej do zużycia energii elektrycznej w strefach czasowych w PPE zlokalizowanym w obiekcie Filii Politechniki w Płocku przy ul. Łukasiewicza 17.

- 3) zapewnienie rzetelnego sprawdzania pod względem merytorycznym faktur za usługi dystrybucji energii elektrycznej, wystawianych dla PPE w Ośrodku Wypoczynkowym w Sarbinowie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2020 r.

Kontroler
Bogdan Gorzałkowski
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

.....